

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

07 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte: Petru Ursache,

Judecători: Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti, Constantin Alerguș, Nadejda Toma,

Judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de avocatul Guțu Valentin în numele inculpatului Toacă Marcel, avocatul Moraru Sergiu în numele inculpatului Buga Serghei și avocatul Guțu Tatiana în numele inculpatului Căruntu Victor prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui

***Toacă Marcel Slavic**, născut la 23 septembrie 1995, originar și domiciliat în sat. Glinjeni, r-nul Fălești;*

***Buga Serghei Anatolie**, născut la 10 decembrie 1992, originar și domiciliat în sat. Glinjeni, r-nul Fălești;*

***Căruntu Victor Constantin**, născut la 13 mai 1996, originar sat. Glinjeni, r-nul Fălești și domiciliat în mun. Chișinău, str. Studenților nr. 3/1, c. 417/b (cămin).*

Datele referitoare la termenul de examinare al cauzei:

- 1. 16.02.2016-25.06.2016 (instanța de fond);**
- 2. 21.07.2016-04.10.2016 (instanța de apel);**
- 3. 22.12.2016-07.02.2017 (instanța de recurs).**

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 25 iunie 2016, ***Toacă Marcel Slavic, Buga Serghei Anatolie și Căruntu Victor Constantin*** au fost achitați de sub învinuirea în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că conform rechizitoriului Marcel Toacă, Serghei Buga și Victor Buga au fost învinuiți în aceea că, la 10 decembrie 2015, aproximativ la ora 22:30, aflându-se în blocul locativ nr. 11/1, din str. Mihail Sadoveanu, mun. Chișinău, prin acces liber, fără consimțământul proprietarului au pătruns ilegal în holul apartamentului nr. 88, care aparține părții vătămate Cimpoeș Iurie și fiind somați să părăsească domiciliul, au refuzat să se conformeze cererii proprietarului.

Organul de urmărire penală a calificat acțiunile lui Marcel Toacă, Serghei Buga și Victor Căruntu în temeiul alin. (1) al art. 179 din Cod penal, adică pătrunderea și rămânerea ilegală în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia cu rejudecarea cauzei, potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care inculpații să fie condamnați în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, fiindu-le stabilite pedepsele după cum urmează:

- **Toacă Marcel Slavic** – amendă în mărime de 300 unități convenționale;
- **Buga Serghei Anatolie și Căruntu Victor Constantin** – amendă în mărime de 100 unități convenționale fiecăruia.

În motivarea cerințelor sale acuzatorul de stat a invocat următoarele:

- instanța de fond incorect a apreciat circumstanțele de fapt și de drept stabilite în cadrul cercetării judecătorești, în special incorect a apreciat declarațiile martorilor audiați în cadrul ședințelor de judecată. În cadrul audierii părții vătămate Iurie Cimpoeș și martorului Olesea Cimpoeș, s-a relatat detaliat modul de comitere de către inculpați a infracțiunii, fiind comunicat în special că, primii profitând de faptul că ușa de la intrare era descuiată au intrat în holul apartamentului, ca și reacție la observațiile făcute în legătură cu gălăgia produsă la oră târzie;

- declarațiile părții vătămate Iurie Cimpoeș și a martorului Olesea Cimpoeș au fost neîntemeiat apreciate de instanța de fond critic, deoarece ele au fost dobândite de organul de urmărire penală în strictă corespundere cu normele de procedură;

- soluția de achitare s-a bazat pe declarațiile inculpaților și a martorilor apărării, care erau contradictorii și subiective și care urmăreau scopul de a se eschiva de la răspunderea și pedeapsa penală;

- instanța de fond a interpretat eronat prevederile legii și incorect a stabilit lipsa faptei infracțiunii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2016, care a fost pronunțată integral la 15 noiembrie 2016, apelul declarat a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care **Toacă Marcel Slavic, Buga Serghei Anatolie și Căruntu Victor Constantin** au fost condamnați în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, la 1 (unu) an închisoare, fiecare. În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 (doi) ani pentru fiecare inculpat.

5. În motivarea hotărârii adoptate instanța de apel a indicat că în urma analizei cumulului de probe prezentate de către procuror, examinându-le sub toate aspectele din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității

lor, iar a tuturor probelor în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor, s-a considerat justă calificarea acțiunilor inculpaților în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, iar vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate a fost dovedită în afara dubiilor rezonabile prin materialul probator examinat.

Instanța de apel a apreciat critic declarațiile inculpaților, deoarece nu și-au găsit confirmare, ci dimpotrivă au fost combătute prin declarațiile martorului Cimpoieș Olesea și a părții vătămate Cimpoieș Iurie, prima declarând că în timp ce s-a apropiat de ușă, aceasta s-a deschis și au intrat trei tineri în stare de ebrietate, care doreau să intre în casă pentru a se duce la soțul ei, încercând să îngreiească accesul tinerilor în casă, unul din ei, a luat-o de umeri și puțin a dat-o într-o parte, timp în care în antreu a ieșit și Cimpoieș Iurie. Astfel, împreună cu soțul său au împins cei trei tineri afară din apartament, au încuiat ușa, iar tinerii nu au mai tras de ea.

S-a considerat dovedit în afara dubiilor rezonabile faptul că, Toacă Marcel, Buga Serghei și Căruntu Victor la 10 decembrie 2015, aproximativ la ora 22:30, aflându-se în blocul locativ nr. 11/1, din str. Mihail Sadoveanu, mun. Chișinău, prin acces liber, fără consimțământul proprietarului au pătruns ilegal în holul apartamentului nr. 88, care aparține părții vătămate Cimpoieș Iurie și fiind somați să părăsească domiciliul, au refuzat să se conformeze cererii proprietarului.

La fel, s-a apreciat și faptul că instanța de fond nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, eronat achitându-i pe inculpați pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, acceptând niște concluzii de ordin general, cu privire la conținutul declarațiilor martorilor precum și a probelor materiale cercetate.

Sub aspectul laturii obiective a violării de domiciliu se include fapta prejudiciabilă care poate lua forma unei acțiuni sau inacțiuni. Această acțiune sau inacțiune se prezintă sub oricare din următoarele modalități, realizate în raport cu domiciliul: pătrunderea ilegală, fără consimțământul victimei; rămânerea ilegală, fără consimțământul victimei; refuzul de a-l părăsi, la cererea victimei; perchezițiile sau cercetările ilegale.

În speța dată, erau incidente modalitățile pătrunderii fără consimțământul persoanei și refuzului de a părăsi domiciliul la cererea victimei.

Prin pătrundere ilegală se înțelege introducerea, contrară legii și voinței proprietarului, a făptuitorului cu întreg corpul în spațiul în care victima își are domiciliul. Pentru existența infracțiunii nu interesează modul și metodele folosite de făptuitor pentru a pătrunde în domiciliul victimei (escaladare, înșelăciune etc.) și nici dacă pătrunderea are loc pe față ori pe ascuns.

Prin rămânere ilegală se are în vedere situația când pătrunderea a fost realizată legal, însă rămânerea în continuare în domiciliul victimei este indezirabilă pentru aceasta, dobândind astfel caracter ilegal.

Prin refuz de a părăsi domiciliul la cererea victimei, este necesară stabilirea următoarelor condiții: a) prezența făptuitorului în spațiul destinat domiciliului (situația-premisă); b) pătrunderea anterioară în domiciliu să aibă caracter ilegal sau legal; c) să existe o cerere categorică și expresă a victimei, adresată făptuitorului, de a părăsi domiciliul; d) să nu fie prezente excepțiile prevăzute la alin. (2) art. 29 din Constituție.

Infracțiunea de violare a domiciliului se consideră consumată din momentul pătrunderii sau rămânerii ilegale în domiciliul persoanei, fără consimțământul acesteia; refuzului de a părăsi domiciliul la cererea persoanei.

Latura subiectivă a infracțiunii specificate la art. 179 Cod penal se caracterizează prin intenție directă. Motivele infracțiunii se pot exprima în: curiozitate, interesul material, gelozie, răzbunare etc.

Subiect al infracțiunii poate fi persoana fizică, responsabilă, care a atins vârsta de 16 ani.

Instanța de apel a considerat că vinovăția inculpaților se dovedește prin declarațiile părții vătămate Cimpoieș Iurie, a martorului Cimpoieș Olesea, precum și procesul-verbal de cercetare la fața locului din 11 decembrie 2015, din care rezultă clar faptul că inculpații au pătruns în apartamentul părții vătămate fără consimțământul proprietarului, fiind rugați să părăsească domiciliul aceștia au refuzat să se conformeze.

Instanța de apel a considerat dovedită în afara dubiilor rezonabile vinovăția inculpaților în violarea domiciliului familiei lui Iurie Cimpoieș, acțiunile acestora fiind just calificate în temeiul art. 179 alin. (1) Cod penal, iar personalitatea acestora susceptibilă sancționării penale.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal și a indicat faptul că pedeapsa penală are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane. Astfel, s-a luat în considerație faptul că inculpații au comis o infracțiune ușoară, nu au recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, nu au antecedente penale, iar circumstanțe agravante și atenuante nu s-au constatat.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Guțu Valentin în numele inculpatului Toacă Marcel, care a fost depus la 14 decembrie 2016 și care, întemeindu-se pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. pct. 7) și 12) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale apărătorul invocă următoarele:

- apelul a fost introdus tardiv de către procuror la data de 12.07.2016, fără a solicita repunerea în termen, iar constatarea instanței de apel despre depunerea în termen a apelului o consideră eronată;

- inculpații nu au intrat în apartamentul părții vătămate, fapt confirmat atât de declarațiile contradictorii ale ultimului și ale soției sale, cât și de adresarea sa la poliție în care nu se menționează nimic despre violarea domiciliului;

- instanța de apel nu a citat avocatul ales al inculpatului Toacă Marcel (Guțu Valentin), nu a oferit termen pentru studierea apelului declarat de procuror, s-a bazat pe probe care nu au fost cercetate în ședința de judecată (declarațiile martorului Prozor Igor și Mesnei Mihail, procesul-verbal de cercetare la fața locului, procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii și procesele-verbale de confruntare).

6.1. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar și de către avocatul Moraru Sergiu în numele inculpatului Buga Serghei, care a fost depus la 14 decembrie 2016 și care, întemeindu-se pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. pct.

4), 6) și 7) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale apărătorul invocă următoarele:

- apelul a fost introdus tardiv de către procuror la data de 12.07.2016, fără a solicita repunerea în termen, iar constatarea instanței de apel despre depunerea în termen a apelului o consideră eronată;

- instanța de apel nu a citat avocatul ales al inculpatului Buga Serghei (Moraru Sergiu) și a încălcat procedura de desemnare a altui avocat;

- în instanța de apel nu au fost administrate probe noi care ar demonstra vinovăția inculpatului, precum nu au fost audiați nici martorii acuzării, fapt care era obligatoriu după soluția de achitare a inculpatului în instanța de fond;

- instanța de apel s-a bazat pe probe care nu au fost cercetate în ședința de judecată a acesteia;

- inculpații nu au intrat în apartamentul părții vătămate, fapt confirmat atât de declarațiile contradictorii ale ultimului și ale soției sale, cât și de adresarea sa la poliție în care nu se menționează nimic despre violarea domiciliului.

6.2. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar și de către avocatul Guțu Tatiana în numele inculpatului Căruntu Victor, care a fost depus la 14 decembrie 2016 și care, întemeindu-se pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. pct. 4), 6) și 7) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței

În motivarea cerințelor sale apărătorul invocă următoarele:

- apelul a fost introdus tardiv de către procuror la data de 12.07.2016, fără a solicita repunerea în termen, iar constatarea instanței de apel despre depunerea în termen a apelului o consideră eronată;

- instanța de apel nu a citat avocatul ales al inculpatului Căruntu Victor (Guțu Tatiana) și a încălcat procedura de desemnare a altui avocat;

- în instanța de apel nu au fost administrate probe noi care ar demonstra vinovăția inculpatului, precum nu au fost audiați nici martorii acuzării, fapt care era obligatoriu după soluția de achitare a inculpatului în instanța de fond;

- instanța de apel s-a bazat pe probe care nu au fost cercetate în ședința de judecată a acesteia;

- inculpații nu au intrat în apartamentul părții vătămate, fapt confirmat atât de declarațiile contradictorii ale ultimului și ale soției sale, cât și de adresarea sa la poliție în care nu se menționează nimic despre violarea domiciliului.

6.3. Pe cauză este depusă referință de către procuror, care se pronunță pentru inadmisibilitatea recursurilor declarate din următoarele motive:

- potrivit informației Judecătoriei Ciocana din 25.06.2016 în adresa procuraturii a fost expediată copia sentinței în privința inculpaților (V.1, f.d. 218), unde procurorul participant a declarat apel (V.1, f.d. 222);

- la ședința de judecată a instanței de apel inculpații nu au avut pretenții la desemnarea avocaților din oficiu;

- argumentul cu privire la reaprecierea probelor nu se încadrează în temeiurile de recurs prevăzute de art 427 alin. (1) Cod de procedură penală, iar la examinarea cauzei în instanța de apel s-a dat eficiență prevederilor art. art. 93-101, 26-27 Cod de procedură penală și în baza probelor acumulate just s-a reținut starea

de fapt și de drept, fiind încadrate acțiunile inculpaților în baza art. 179 alin. (1) Cod penal;

- nu au fost admise careva încălcări ale legii procesual penale ce ar fi condiționat comiterea unor erori grave de drept.

7. Verificând argumentele recursurilor ordinare declarate în raport cu materialele cauzei penale, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi admise, cu casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În acest sens, Colegiul penal consideră necesar de a menționa următoarele.

Argumentul recurenților cu privire la tardivitatea declarării apelului de către procuror nu este lipsit de temeinicie odată ce faptul declarării apelului în termen de către procuror nu a fost examinat minuțios de către instanța de apel, care prematur a considerat că acesta a fost declarat la data de 11.07.2016.

Astfel, verificând materialele cauzei, Colegiul penal observă că într-adevăr, data la care apelul declarat de către procuror a fost trecut în registrul de ieșire a actelor este 11.07.2016, însă, data la care apelul acestuia a fost trecut în registrul de intrare a actelor în cancelaria instanței de judecată (judecătoria Ciocana, mun. Chișinău) este 12.07.2016 (V. I, f.d. 222)

În acest sens, urmează a fi menționat faptul că în cazul atacării hotărârilor judecătorești de către procuror cu apel, momentul depunerii acestor contestații se consideră data la care a fost trecut în registrul de intrare a actelor în cancelaria instanței de judecată.

Or, în sensul art. 232 alin. (2) Cod de procedură penală, modalitatea depunerii apelului pentru procuror, diferă de cea exercitată de celelalte părți în proces, care pot depune actul procedural inclusiv la oficiul poștal prin scrisoare recomandată, însă pentru procuror se va lua în considerație data la care apelul sau recursul a fost trecut în registrul de intrare a actelor instanței de judecată și nu în registrul de ieșire a actelor procuraturii sau data expedierii de la oficiul poștal.

De asemenea, Colegiul penal relevă că potrivit prevederilor art. art. 17 alin. alin. (1) și (3), 70 alin. (1) pct. 1), 361 alin. (1) în coroborare cu 413 alin. (1) Cod de procedură penală, în tot cursul procesului penal, inculpatul are dreptul să fie reprezentat de un apărător ales; instanța este obligată să asigure inculpatului dreptul la asistență juridică calificată din partea unui apărător ales; persoanele menționate la art. 67 alin. (2) participă la procesul penal în calitate de apărător la invitația inculpatului, precum și la solicitarea altor persoane, cu consimțământul persoanelor interesele cărora urmează să le apere; președintele ședinței de judecată anunță numele și prenumele apărătorului și constată dacă inculpatul acceptă asistența juridică a acestui apărător, renunță la el cu schimbarea lui sau singur își va exercita apărarea. Dacă inculpatul formulează vreo cerere, instanța o soluționează conform prevederilor art. 69-71; la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1.

Astfel, se constată că în ședința instanței de fond inculpații au fost reprezentați de către avocații aleși Guțu Valentin, Moraru Sergiu și Guțu Tatiana, care au fost împuterniciți să-i reprezinte în instanțele de fond, apel și recurs (V. I, f.d. 122, 131-132). Totodată, în instanța de apel, inculpații au fost reprezentați de către avocații Arnaut Sorina, Pelevaniuc Alla și Șevciuc Ana, care au fost desemnați de către coordonatorul Oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, la solicitarea instanței de apel (V. I, f.d. 228, V. II, f.d. 1, 3, 4). În cadrul ședinței instanței de apel, ultima a omis să precizeze dacă inculpații sunt de acord să fie reprezentați de către avocații desemnați, în acest sens privându-i de exercitarea liberă a dreptului la apărare.

Colegiul penal ține să menționeze și faptul că, potrivit art. 24 alin. (3), 314, 315, 336 alin. (3) pct. 6), 8), 384 alin. (3), (4), 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță; procesul-verbal al ședinței de judecată trebuie să cuprindă consemnarea tuturor acțiunilor instanței în ordinea în care ele s-au desfășurat, documentele și alte probe care au fost cercetate în ședința de judecată; instanța de judecată este obligată, în cursul judecării cauzei, să cerceteze nemijlocit, sub toate aspectele, probele administrate; părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor; instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură; sentința instanței de judecată trebuie să fie legală; instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Rejudecarea cauzei se va efectua cu respectarea principiului nemijlocirii, oralității și contradictorialității, egalității în drepturi în fața instanței, publicității ședinței de judecată.

Ignorând aceste prevederi, or în procesul-verbal al ședinței de judecată lipsesc consemnările respective, în cadrul rejudecării cauzei potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în prima instanță, instanța de apel nu a cercetat și verificat în ședința de judecată toate probele la care face referire în partea descriptivă a deciziei sale (declarațiile martorilor Prozor Igor și Mesnei Mihail, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 11.12.2015, procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii cu participarea părții vătămate Cimpoeș Iurie din 29.12.2015, procesele-verbale de confruntare între partea vătămată și învinuții Căruntu Victor și Buga Sergiu).

Deci, instanța de apel nu a asigurat accesul părților în egală măsură la verificarea probelor, nu a respectat principiul nemijlocirii, oralității și contradictorialității judecării cauzei, adică nu a soluționat în mod legal fondul cauzei, adoptând astfel o hotărâre, care nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Reieșind din cele expuse, se concluzionează că la judecarea cauzei, instanța de apel nu a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală, a admis erori care au afectat aspectul de drept al cauzei și asemenea erori pot fi corectate doar de către instanța de apel.

În contextul celor expuse, Colegiul penal lărgit constată necesitatea casării deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, într-un nou complet de judecată.

La rejudecarea cauzei în ordine de apel, instanța urmează să ia în considerație prevederile alin. (2) din art. 436 Cod de procedură penală și cele expuse în prezenta decizie, să judece apelurile în strictă conformitate cu prevederile legii, **să verifice argumentele invocate anterior și în recurs** și să adopte o hotărîre legală și întemeiată, pe care părțile vor fi în drept să o atace în ordinea stabilită de lege.

8. În conformitate cu prevederile art. art. 338, 434, 435 alin. (1) pct. 2 lit. c), alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de avocatul Guțu Valentin în numele inculpatului Toacă Marcel, avocatul Moraru Sergiu în numele inculpatului Buga Serghei și avocatul Guțu Tatiana în numele inculpatului Căruntu Victor, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui ***Toacă Marcel Slavic, Buga Serghei Anatolie și Căruntu Victor Constantin*** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de atac.

Decizia motivată pronunțată la 17 februarie 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș

Nadejda Toma